

Antimobbestrategi for Brøndbyøster skole¹.

Forhistorie

For tyve år siden var den almindelige opfattelse, at årsagen til, at et barn blev mobbet, handlede om det enkelte individ, f. eks. at barnet så anderledes ud, hed noget usædvanligt eller havde en særlig personlighed. I dag ved vi at årsagen til mobning findes i det fællesskab børn færdes i. I et godt fællesskab er tolerancen så høj, at man kan se ud, hedde og være præcis, som man er. Forenklet kan man sige at et godt fællesskab er modstandsdygtigt over for mobning.²

Siden august 2009 har det været et krav til folkeskolerne, at de skal udarbejde en antimobbestrategi som en del af et værdiregelsæt, jf. bemærkningerne til "Forslag til Lov om ændringer af Lov om folkeskoleloven" (L 186). Det er skolebestyrelsen, der sammen med skolens ledelse er ansvarlig for, at skolen får udarbejdet en antimobbestrategi³. På Brøndbyøster skole har skolebestyrelsen valgt at benævne antimobbestrategien for trivselspolitik, da skolebestyrelsen vurderer at en trivselspolitik bedst signalerer det forebyggende arbejde skolen arbejder med.

Undervisningsministeriet arbejder med adskillelse af begreberne drilleri, konflikter og mobning:

Drilleri

Drilleri kan ske ved at kommentere, råbe ad, eller aktivt gøre noget, der har med en anden person at gøre. Alle oplever drilleri, og alle prøver også at drille.

Der kan være en gensidighed i drilleri - der kan drilles tilbage, og en sund og stærk relation eller et venskab kan godt være karakteriseret ved gensidigt, kærligt eller sjovt drilleri. Drilleri kan også være hårdt og genere, men har ikke til formål at ekskludere nogen fra fællesskabet eller at nedgøre den anden. Dog er drilleri, der har til formål at genere den anden eller irritere den anden på vej over i en mere konfliktfyldt arena. Drilleri kan udvikle sig til mobning, hvis der skabes en generel negativ stemning og hvis en persons grænser alvorligt overtrædes/ikke respekteres.

¹ Når der står skole menes der også SFO.

² www.klubfidusen.dk/om_sammenhold

³ <http://dcum.dk/sammen-mod-mobning/love-og-regler>

Konflikter

Konflikter opstår, når en uenighed er så stor, at det skaber en anspændt situation og relation mellem to eller flere parter. Alle oplever konflikter, og alle oplever at være en del af store og små konflikter. På den måde er konflikter en helt naturlig del af livet, når man er sammen med andre mennesker. Konflikter er ikke skadelige, hvis de håndteres og løses på en konstruktiv måde.

I konflikter er man 'lige gode om det'. Parterne i konflikten har begge noget på spil, noget at kæmpe om i konflikten. Begge parter kan vælge at handle enten optrappende eller nedtrappende i konflikten.

Nogle konflikter vokser sig så store og indebærer så fjendske billeder af relationen, at den ene part i en konflikt bliver krænkende i sine handlinger eller trækker flere andre med ind i konflikten, som dermed udvikler sig til mobning eller andre former for krænkende handlinger. Det er svært at komme tæt på den konkrete, oplevede konflikt og forståelse, men Center For Konfliktbehandling⁴ rammesætter den fint:

"Konflikter er uoverensstemmelser, der indebærer spændinger i og mellem mennesker".⁴

Mobning

Mobning opstår i grupper under særlige omstændigheder. Børnene i gruppen har bestemte relationer til hinanden, men også til deres lærere og forældre. I gruppen opstår der bestemte måder at være sammen på, som børnene kender og orienterer sig efter. Hvis måderne at være sammen på er præget af en stærk hierarkisk orden, lav tolerance og mangel på respekt for dem man ikke ligner, og når dette går ud over bestemte børn, kan der være tale om mobning.

I en klasse med mobning bliver det i orden at tale grimt, nedsættende og hårdt til hinanden, at gøre grin med hinanden, at holde hinanden udenfor og endda være onde mod hinanden.⁵

Adskillelsen af begreberne tydeliggør de forskelle der i forståelsen af, hvad der sker i og mellem børn, og den adskillelse skal anvendes i forhold til at vurdere, hvilken voksenintervention der er den mest løsningsmålrettede for at kunne hjælpe barnet, gruppen eller klassen.

⁴ Center For Konfliktbehandling.

⁵ <http://dcum.dk/sammen-mod-mobning/drilleri-konflikter-og-mobning>

På Brøndbyøster skole bruger vi Børns Vilkårs beskrivelse af mobning og Helle Rabøl Hansens definition.

Definition af mobning

Børns Vilkår mener, at mobning bedst kan forstås som en dårlig kultur i et fællesskab. Mobning er et gruppefænomen, der berører alle børn i en klasse. Mobning er altså ikke et problem, der kan hægtes op på et enkelt barn, der mobber, selvom det nemt kan opleves sådan - især for det barn, der bliver udsat for mobningen.

"Mobning er gruppens systematiske forfølgelse eller udelukkelse af en enkelt person, på et sted, hvor denne person er tvunget til at opholde sig".⁶

Status om mobning på Brøndbyøster skole.

I de senere år er der ikke foretaget en målrettet undersøgelse af mobning. Vurderingen af forholdet omkring mobning på skolen er, at mobning ikke er et eksplicit problem. Børn driller og bliver uenige, men mobning som kulturelt eller relationelt problemfelt ser vi ikke.

Man kan antage, at det forholder sig sådan af nogle årsager. For det første er der et grundlæggende menneskesyn på skolen, at der er plads til alle og at man skal give plads til andre. Fællesskabet har i den tænkning stor prioritet. Medarbejderne ser barnets og familiens ressourcer, og det smitter.

Skolen har tillige en opmærksomhed på en række indsatser, som udspringer af politiske beslutninger. Det gælder lige fra pausetid med bevægelsesbånd lavet af pædagogerne over til mere specialiserede indsatser som Stjernestunden og Læringslaboratoriet. Der skabes derigennem fokus på alle elevers trivsel.

Den nationale trivselsundersøgelse.

Den seneste nationale trivselsundersøgelse fra 2016 viste ingen signifikante indikatorer på mobning. Trivselsundersøgelsen viste at 4 % (4.-9. kl. Spørgsmålet var ikke stillet til 0.- 3.kl.) havde oplevet at blive mobbet i løbet af indeværende skoleår. Det er dog usikkert, hvorvidt eleverne har

⁶ Helle Rabøl Hansen, Grundbog mod mobning: 2005

varet ud fra Børns Vilkår's definition af mobning. En opfølgende trivselsundersøgelse på skolen af mobning kunne skabe klarhed over omfanget og dybden af de 4 %.

Desuden har mellem ca. 20 % samlet set givet udtryk for at de enten føler sig ensom eller bange for at blive til grin. Det er indikatorer, som kan anledning til bekymring ift. mistrivsel. Det er forhold, som de enkelte klasser og skoleledelse bør lave en plan for, hvordan man kan arbejde for at børn oplever sig være en del af et fællesskab.

Det sker at børn har det dårligt og ikke oplever at de er en del af fællesskab, hvis de er blevet drillet eller mobbet. Hvad gør skolen så?

Mistrivsel, som tegn på mobning?

På Brøndbyøster skole er vi opmærksomme på alle eleverne. Vi er særlig opmærksomme på de elever, som vi kan opleve, at de mistrives.

Vi kan se, at elever kan mistrives ved 3 forhold:

1. At de sidder på kontoret. De har svært ved at indgå i fællesskabet.
2. At lærer/pædagog spotter dem i klassen eller øvrige fællesskaber, hvor der er disharmoni i relationerne.
3. At forældrene retter henvendelse.

Relationen mellem lærer/pædagog og barn.

Et andet forhold, som kan påvirke elever er relationen mellem lærer/pædagog og elev. Hvordan opdager vi evt. problemer i relationen mellem lærere/pædagoger og elever? Vi kan igen pege på 3 forhold:

1. Når lærere eller pædagoger henvender sig til ledelsen eller til hinanden.
2. Når forældre henvender sig til ledelsen eller personale.
3. Når børn siger det.

Hvad gør skolen, hvis elever mistrives?

Det er vigtigt, at medarbejderne ved, hvad de skal gøre når et barn mistrives. Jo før indsatsen laves, jo mere kan vi modvirke mistrivsel. Det handler dermed om at arbejde forebyggende. Medarbejderne arbejder ud fra følgende trinvis indsats:

- ✓ Taler med eleven og tager hånd om det.

- ✓ Kontakter forældrene.
- ✓ Derefter kan der underrettes, skrives en KOM-rapport, involvere AKT eller inklusionsteam. For SFO's vedkommende kan man igangsætte et udvidet forældresamarbejde.

Forebyggelse af mobning

Mobning bliver derved det synlige resultat, udløst i et barn, opstået i en langvarig og dårligt fungerende kultur. Kulturforståelsen er vigtig i denne sammenhæng. Vi forstår kultur som det både enkeltindivider og grupper gør over tid som skabende for kulturen.

Kulturen på Brøndbyøster skole kan man dele kulturen op i flere kulturniveauer. Der er skolens kultur, klassens kultur (herunder pige-, drenge og gruppe), ledelsens kultur, læreres kultur og pædagogers kultur. Der er kultur for samarbejde med forældre og sådan kunne man blive ved. I trivselspolitikken vil vi hovedsageligt fokusere på skolens- og klassens kultur, men er opmærksom på at andre kulturer påvirker disse kulturer. Skolens kultur opfattes på Øster som en slags meta-kultur for de andre kulturer, så trivselspolitikken skal påvirke skolens kultur i forhold til at skabe en kultur, hvor man forholder sig pro-aktivt til mobning. Det vurderer vi gøres bedst gennem en forebyggende indsats, hvor man systematisk arbejder med trivsel.

Indsatser som understøtter trivslen på skolen:

På skoleniveau:

Skolens værdisæt⁷ udspringer af en forståelse af at børn, forældre og medarbejdere er sammen i alle mulige sammenhænge på en respektfuld og anerkendende måde, som gør at man har lyst til at være en del af Brøndbyøster skole. Skolens ledelse indgår fortløbende i dialog med lærere og pædagoger, som gør medarbejdernes indsats kan være et aktivt bidrag til trivslen på skolen. Skolens ledelse udmelder eksplicit, sammen med skolebestyrelse, hvilke forventninger man har til forældres bidrag og samarbejde til skolen. Grundet forældres etniske diversitet ønskes disse forventninger oversat til forældrenes sprog.

Af konkrete initiativer er:

- ✓ bevægelsesbånd og SFO åbent i 12-pausen,
- ✓ kommunens inklusionsstrategi,

⁷ Se Brøndbyøster skoles hjemmeside.

- ✓ pædagogerne uddanner sig i perspektiver (anerkendelsesteorier), som kan understøtte trivsel,
- ✓ skærpet fokus fra pædagogerne ift. elevernes trivsel i undervisning,
- ✓ STOP MOB

På klasseniveau:

Det er af afgørende betydning for trivslen at både lærere og pædagoger har et konstant fokus på klassens eller gruppens trivsel, og gerne igangsætter initiativer, som kan bidrage positivt til trivslen. Der kan både være tale om konkrete samtaler i klassen eller i SFO, eller måske kan lærere og pædagoger inddrage (kontakt)forældrerådet, så de kan bidrage med sociale arrangementer.

På elevniveau:

Det forventes at eleverne i tæt samarbejde med forældre og klasse er bekendt med skolens værdisæt og efterlever disse.

På forældreniveau:

Der er kontaktråd i alle klasser, som spiller en vigtig rolle for klassens trivsel. De er ambassadører for det gode samarbejde mellem klasse og skole. De er tillige tovholdere for at understøtte klassens positive, sociale trivsel.

SSP i Brøndby:

SSP har udgivet et katalog over den forebyggende undervisning i Brøndby kommune. SSP har et naturligt fokus på den kriminalpræventive indsats, men har tillige et fokus på trivslen gennem et skoleliv fra 0.-9.kl. Her arbejdes aktivt med klassens trivsel gennem et tilrettelagt undervisningsmateriale.⁸ Her følger en kort gennemgang over undervisningsforløbets trivselementer:

0. kl.: "Venner" og "Familie og forskellighed"

1. kl.: "Forskellighed"

2. kl.: "Sprogbrug"

3. kl.: "Fri for mobberi"

⁸ Brøndby kommune: "Katalog over den forebyggende undervisning."

4. kl.: "Tyveri, roller"

5. kl.: "Social pejling: Kender du andre??" og "God net-etik/sikker chat"

6. kl.: "Sundhed, selvværd og samvær". Tema: Personlige og sociale kompetencer.

7. kl.: "Omsorgsaftaler"

8. kl.: "Sundhed, selvværd og samvær". Tema: Personlige og sociale kompetencer.

Undervisningsforløbet varetages henholdsvis af børnehaveklasseleder, lærere, pædagoger eller SSP.

Intervention

Selvom trivsel er forebyggende ift. mobning, så er det vigtigt at vide, hvordan man skal intervenere når først skaden er sket. Barnet, som oplever sig mobbet, skal have hjælp til at komme videre med al den omsorg og støtte, som situationen kalder på. De mobbende skal også hjælp til at komme videre og der skal arbejdes videre med klassens kultur. Skoleledelsen skal ligeledes spørge sig selv, hvorvidt man understøtter skolens kultur med de rette indsatser.

Opfølgning og strategi

Der iværksættes, i tæt samarbejde med elevrådet, en undersøgelse blandt børnene om mobning. Det er vigtigt, at elevrådet indgår i denne undersøgelse for at involvere og delagtiggøre dem. Undersøgelsen skal give skoleledelse og skolebestyrelse empiri for, hvorvidt mobning foregår på skolen.

Tips til det forebyggende arbejde

Både forældre og medarbejder kan lade sig inspirere af en folder, som man finde på www.forældrefiduser.dk. Her kan man bl.a. finde en mini-guide, som omhandler konflikter. Se også www.folkeskolen.dk/590724/laeringsportalstyret-undervisning-3-belonging

Handleplan i tilfælde af mobning

Alle voksne skal gribe ind ved mobning og anden uhensigtsmæssig adfærd.

Når man f.eks. får en henvendelse fra forældre, børn eller en kollega som har oplevet eller observeret noget, der eventuelt kunne være mobning, eller selv ser noget, der kunne tyde på mobning, skal man gøre følgende:

- ✓ Orienter klasselærerne, evt. AKT-teamet, som så foretager:
- ✓ Samtale med det barn der har været udsat for drilleri, for at fastslå om der er tale om mobning, og om barnet har behov for særlig hjælp.
- ✓ Samtale med de involverede og med klassen om den kultur, som må formodes at udløse mobningen.
- ✓ Information/samtale med de involverede forældre
- ✓ Orientering til ledelsen og de øvrige lærere og pædagoger
- ✓ Klasseteamet samt evt. en AKT-lærer udarbejder en plan for, hvordan det videre forløb skal være. f.eks. elevsamtaler, klasserumsarbejde, inddragelse af forældre osv.
- ✓ Undersøgelse af om planens tiltag har virket, hvis situationen ikke forbedres laves en ny plan – gerne med tidsangivelse, så man vil kunne måle effekten af en ny indsats.

Yderligere tiltag kunne være:

- ✓ Indkaldelse til særskilte forældremøder med hele eller dele af forældregruppen.
- ✓ Inddragelse af ledelse, skolepsykolog, sundhedsplejerske, AKT-team.

Fortsætter mobningen, trods alle anstrengelser for at løse problemet, kan der iværksættes sanktioner som f. eks:

- ✓ Indkalde forældre til samtale med ledelsen og klassens lærere
- ✓ Skolens ledelse kan i nødvendigt omfang overveje alternative løsningsforslag, f.eks. placering af mobber i et andet skoletilbud.

10 gode forebyggende råd til forældre om mobning:

(Hvad kan du gøre for at styrke trivslen og fællesskabet?)

<i>Nr.</i>	<i>Råd</i>	<i>Baggrund</i>
1	<i>Tal ikke dårligt om dine børns klassekammerater - eller om deres forældre</i>	<i>Det "forstyrrer" barnets opbygning af kammeratskabsnetværk. Forældreattituder påvirker også hele klassens tolerancekultur</i>
2	<i>Støt dit barn i at dyrke mange forskellige bekendtskaber på kryds og tværs i klassen.</i>	<i>Det er en styrke for barnet at have flere bekendtskaber at bygge på. Samtidig mindsker det muligheden for, at nogle klassekammerater er meget isolerede</i>

3	<i>Sæt spot på "usynlige" kammerater i dit barns klasse. Børn der ikke nævnes, aldrig er med hjemme osv.</i>	<i>"Usynlige" klassekammerater kan være isolerede mobbede børn, der trænger til at blive trukket med ind i lege og aftaler</i>
4	<i>Opmuntre dit barn til at forsvare den klassekammerat, der ikke kan forsvare sig selv.</i>	<i>Det er især håndsækningen fra en klassekammerat, der bryder isolationen omkring barnet, der mobbes</i>
5	<i>Giv invitationer til børnefødselsdage fra klassekammeraterne høj-prioritet. Dvs. sørg for at dit barn så vidt muligt tager med til alles fødselsdage</i>	<i>Det udtrykker respekt for klassekammeraten, der har fødselsdag, at invitationen tages alvorligt</i>
6	<i>Fortæl dit barn, at fødselsdagsfester er forskellige, og det er en del af spændingen</i>	<i>Barn med lav-status i klassen kritiseres ofte for fødselsdagens indhold. Det er forbundet med stor ulykkelighed at blive ramt på sin familie intimitet. Forskellige fødselsdagsformer øger spændingen.</i>
7	<i>Når du selv holder fødselsdag for dit barn så husk den sociale fødselsdagspolitik: alle, ingen eller "alle piger" eller "alle drenge". Denne ordning opfattes som retfærdig af de fleste børn</i>	<i>Selektive fødselsdagsinvitationer markerer manglende respekt for klassen som et samlet konkret fællesskab. At blive sprunget over i rækken af inviterede gæster opleves meget smertefuldt.</i>
8	<i>Prioriter samvær med de andre forældre i klassen</i>	<i>Socialt samvær i forældregruppen smitter af på det sociale samvær eleverne imellem</i>
9	<i>Støt læreren der prioriterer det sociale liv i klassen</i>	<i>Lærere der sætter konkrete initiativer i gang for at forbedre det sociale liv i klassen, har brug for forældreopbakning, så projektet ikke mislykkes.</i>
10	<i>Brug forældrerepræsentanter og skolebestyrelse i antimobbe-arbejdet.</i>	<i>Forældrerepræsentanter og skolebestyrelse kan være med til at gøre mobbeindsatsen til en topprioriteret skoleindsats</i>